

16 — PAUČINA MLADOG MESECA

Sličilo je igri golog bagrema po prozorskom oknu. Uz blagu jezu jače se uvukao pod debelu dunju i prilepio za kaljevu. Mogao je njušiti topli vonj kreča na njenom zidu. Da bar nikad dedu nije ubedio kako je sada već dovoljno velik da bi mogao da spava u zasebnoj sobi.

Još jednom je zagrebalo po prozoru. U mraku iza stakla, muška silueta ga je čekala. Kao u bunilu sišao je s tople pećke, navukao dugačke gaće i čakšire i nabacio gunj na mršava ramena.

Noć je ledeno stezala dah u plućima, vedra sa milion sitnih treptaja na nebu. Samo se mlad mesec mutio pod paučinom.

Sigišoara, prisećao se priča gazeći nesigurno za ćutljivom siluetom pred sobom.

Kad god bi se paučina na mlad mesec navukla, sve kuće u selu su, sa treskom, zaklapale šalukatre, puštale keru u avliju i zamračivale sve sobe. To je bila noć u kojoj je Sigišoara dolazio po svoje.

Pogled mu se maglio pa ledio, ali iz vida nije ispuštao tamnu siluetu, koja se umorno vukla pred njim. Na turu su joj, pri svakom koraku, obrisi doboša odskakali, palice lagano, na levom kuku, klatile. Povremeno samo po jedno meko „tup“ i dva tanka „klak“. Okrenula se, jeza od bljeska dva oka, provukla mu se od peta pravo u želudac. Razumeo je i nastavio za njom.

Pusta ulica kao da je jedva disala, prozori na kućama mračni, kapije zabravljene, ni jedne seoske kere da krene za njima. Tišina se zabadala u uši do samog mozga i ponovo prizivala sećanje na priče kojima su matori plašili bezobraznu decu.

Ako ne budeš dobar uzeće te Sigišoara, a ujutru ćemo te mrtva, u Velikoj bari naći, pretili su.

On ih od roditelja nije dobio, nikada ih nije ni upoznao. Sve što je znao od dede je naučio.

Jon Peleš Sigišoara – često je ovo ime iz dedinih usta izlazilo, nikad kao pretnja ili nešto strašno.

Deda je tako lepo umeo pripovedati, milina jedna. Noćima bi, uz priče o ukletom dobošaru bez usta, poslednje trzaje plamena na dogoreloj sveći ispraćali. Onda bi u mraku rečima slikali zidove sobe. Na njima je Sigišoara svaki put drugo dete iz kuće odvodio i sa njim rogalj za rogljem pohodio, u doboš udarao. Goreli su zidovi pod dedinim pričama, palile se seoske kuće, umirala stoka, ljudi padali. Sigišoara nikada dobra nije donosio, niti ikada i jednu reč progovorio.

Ćutao je i dok su polako ulazili u Budžak i bližili se prvom roglju. Dečak je sada već znao da je senka pred njim niko drugi do ukleti dobošar, a on njegov mali pomoćnik. Sa strahom je neodlučno zastao i poželo da je sve samo živa slika na zidu dedine sobe.

„Gluposti! Jon Peleš nikad detetu ne bi navukao paučinu na lice i pustio ga da otpluta niz Veliku baru. Sve su to najobičnije izmišljotine!“ Odjeci dedine grmljavine u ušima su ga malo smirili, a hlad kućnog zida pod leđima, usporila uzbuđeno lupanje u grudima.

Stigli su na kraj sela i prvi rogalj.

Dva svetla oka su mu se unela u lice i uvukla sve do temena, jeza iz želuca popentrala kroz grudi i k'o knedla smestila u grlu. Gurao se u zid, ljušteći stari malter pod leđima, ali tvrde cigle nisu puštale da se više od toga u njega utisne.

Mozak mu je upijao misli bića koje se zgusnulo da ga se već moglo i opipati. Na dobošaru je sada sve bilo ispravno i stvarno, samo usana nigde. Radoznala naklonost zagolicala je čelo dečaka i gurnula kapljicu znoja niz nos. Otresao je i, sa njom, sav strah koji je putem skupljao.

Kao i sva deca iz dedinih priča, poželio je da Sigišoari podari svoj glas i, umesto njega, kletve na rogljima uzvikuje.

Treperenje neba je prestalo, paučinasti mesec nestao, a palice besno po dobošu proradile. Oštar zvuk proleteo je selom pa naglo stao.

„O, čujte i počujte“, uzviknuo je dečak, „daje se na znanje“, još gr-lenije, „noćas će od Prpelcovih mlada u treći šor uteći. I'te vatajte lopova. Ponavljam: noćas će od Prpelcovih mlada u treći šor uteći. Javljeno!“ Odmah za njim, dobošar je odlupao još jednu turu.

Zamljackao je slatko jezikom, u želji da još jednom uzvikne, ali nije. U mislima su mu se sudarale kletve, sve jedna strašnija od druge, sustizale se i prestizale, nikako među njima red da uspostavi. Raštrkala ih je tiha škripa kapije, iza njegovih leđa, šaputavo domundavanje i zveckanje vila i sekira. Zvuk se gubio u pravcu trećeg šora. Čuteći su, zadovoljno, nastavili dalje.

„Daje se na znanje“, vikao je već na sledećem roglju, „noćas mladi Polaček po Pešti zadnje novce od fiškaliije na kafane i frajle daje. Ponavljam: noćas mladi Polaček zadnji put na oči gleda. Javljeno!“ Završni udarac u doboš zaglušio je vrisak iz zatamnjene kuće pred kojom je zalupao.

Rogljevi su se nizali, Sigišoarine kletve sipale iz dečakovih usta, doboš glasno najavljivao. Selo je saznalo da će Stelkićima crna pošast stoku poharati, stari Jakov kuću u plamenu izgubiti, Komarčevima se

seme zatrti. U ranu zoru udovi Braninoj u goste će crni ciganin doći i tek stasalu ćerku odvesti.

Što je noć zrelija bivala selo je sve uznemirenije disalo, krici stoke i plač žena jurili ulicama, plameni jezici razgrtali mrak. Dim je prekrio krovove. Onaj koga kletva nije dohvatila i dalje je u mračnom domu sa zebnjom drhtao, ali u pomoć susedu da krene nije ni pomislio.

Dečak je uživao u celoj noći. Nije se pitao zbog čega sve ovo radi, znao je da to tako treba. Pružio je ruku i položio na rapav i topao i, nekako poznat, dlan. Sigišoara ju je prihvatio i naslonio na njegova ramena svom težinom, teško je vukao nogama.

Noć je, uz blede obrise, lagano gubila mrak, dok su oni već stajali pokraj ledene kore na Velikoj bari. Na dečakovim grudima mirovao je Sigišoarin doboš. Zenice su mu se širile i skupljale od zadovoljstva. Jedan udarac palicama i srce se ponovo uzlupalo, kapljica znoja još jednom sa čela krenula. *Nije dobro*, pomislio je razočarano. Blagi udarac laktom u ruku naterao ga je da proba još jednom. Odlupao je celu turu bez greške i ponosno pružio doboš vlasniku.

Vratili su se u selo i, u centru, zadovoljno razišli. *Deda je bio u pravu, Sigišoara ne navlači paučinu na dečja lica, on samo traži dostojnu zamenu.*

Probudio se kad je dan već ojačao. Rešio je da sve ispriča dedi, tražio ga po sobama, šupama i stajama, čekao do prvog sumraka, obilazio njive i kuće po selu, u ponoć se vratio. Dede nigde, samo mali doboš i dve palice, u dunji na kaljevoj pečki.